

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Cap. XI. Pigritia ac socordia in Ecclesiasticis summe est detestabilis

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

tribus vicibus psalterium meditando recitari, pedes duodecim pauperibus lavaret, singulisque elemosynam daret. Sane oportet dicere, Sanctum illum, dictum Iulianum pro gravi culpa apprehendisse, eo quod non conveniret, nec loco, nec tempori, nec personæ, & tamen erat tantum lusus latrunculo.

Caput Undecimum.

Pigritia ac Socordia in Ecclesiasticis summè est detestabilis.

INter alia pernicioſa vitia, quæ ſolent inficere, ac infeſtare Clericos, non minimum eſt pigritia, ac ſocordia, de quoſ Bernardus ſerm. 6. de mod. Ben. Vir. Deſideramus, quando per torporem languidi, ea Dei ſunt operamur. S. Ignatius Loyola, copariuſ indefeſſus in vinea Domini, volentium ex ſuis, quem advertebat nonnihil ſocordem ac ſocordem in ſuo munere, correxit eum ad ſe evocatum, hoc compellavit dicente: *Cuinam daret operam, Deo, an hominibus? Cum ſe Deo utique deſervire diceretur, inquit, nam in rebus humanis minus accurrate verſanti, forſitan non verit quiſpiam, at immortalis Deo miſeretur.*

negligenter id nullo pacto ferendum est. Mass: jus in vita c. 6. li. 3. Hoc servivit S. Isidoro de Sum. bono. lib. 2. cap. 10. pro remedio, ac motivo potentissimo, ad pellendum illum lethargum: Omnis ars hujus seculi strenuos habet amatores, & ad exequendum promptissimos. Spectemus militiam, in qua milites pro exiguo stipendio, prompti, cunctis que aeris expositi injuriis, per noctes integras vigilant, ne latum pedem a sua discedentes statione, aliàs preciosa est eorum vita. Respiciamus Aulicos, qui quantumcunque ferviles in cruribus portent catenas, nihilominus protestantur cum S. Augustino, necdum etiam converso, noluntque deserere delitiosam illam servitum; Captivitas nostra delectat: ideoque de hisce loquens S. Bonaventura de inst. ad miss. sacerdot. l. 7. scripsit: Si diligentiam magnam quis servit alicui Principi singulari, tanto majori diligentia debet Domino suo servire sacerdos. Attendamus ad venatores, qui non curantes molestias, labores, vigiliis, fatigationes, plana percurrunt & alta, ut aliquantulam feram accipiant, & ideo id nobis impropert S. Augustinus: De bono viduit. cap. 21. Vide quam pudendum sit, si delectat labor, ut fera capiatur, & non delectet, ut DEUS acquiratur: Facta

R 3

ita-

itaq; inductione omnium artium concludere debemus, solum Deum suis insequacibus reperire tepiditatem, torporem, pigritiam. *Habet sectatores tepidos, languidos, & pigritia inertiâ congelatos; rationem autem designat hujus confusionis, ac erroris: Hoc proinde fit, quia merces laboris eorum, non in presenti vita, sed in futura dabitur.* Jam verò, licet possit hoc habere locum in sæcularibus, certum tamen est non posse admitti in sacerdotibus, dum enim hi quotidie in incruento sacrificio cibantur carnibus immaculati agni, arthas recipiunt securitatis: *Futura gloria nobis pignus datur.* Stamus omni die faciem faciem coram nostro Duce, & in nobis reperiet, aliquem nidum, aliquod receptaculum socordiæ, aut desidiæ? *Quomodo negligens poterit fieri, qui intuentem se Deum, nunquam desinit intueri?* Est motto S. Bonaventuræ. *in ps. Qui habitat.* Dicitur Apostolus instrueret, ac informaret Ecclesiam primosque Christianos, antequam illis daret characterem, seu nomen servorum DEI, mysteriosâ prudentiâ, ac singulari dexteritate præmisit: *Sollicitudine non pigri, spiritu ferventes, Rom. 12. vers. 11.* ac deinde immediatè subjungit: *Domini*

servientes: Ideo Ecclesia à Spiritu Sancto di-
recta, omni studio, omnique possibili è Clero
expellere conatur perniciosum illum pigri-
tiae somnum, idque per multos hymnos offi-
cii canonici in Matutinis, præcipuè per
principium illius de Dominica, dum Cle-
ricos ita jubet canere: Pulsis procul torpori-
bus, surgamus omnes ocyus. Si vita Sacer-
dotis conformis debeat esse vitæ Chri-
sti, profecto procul exulabit ab illa om-
nis torpor ac pigritia, cum certum sit
totum vitæ cursum ejusdem unam non
intermissam, pro genere humano, fuis-
se laborum seriem. Psal. 87. v. 16. In labo-
ribus à juventute mea, vel ut alia littera ha-
bet, à puero, prædictum fuit multis sæ-
culis ante ipsius nativitatem. Vix natus,
collocari voluit, non super Cherubino-
rum alas, sed inter duo animalia, quæ præ-
reliquis aliis sunt laboriosa; voluit, ut Pa-
stores qui vigilabant, & præfigurabant
Sacerdotes ac Prælatos Ecclesiasticos, es-
sent primi qui se agnoscerent, & adora-
rent. Elegit sibi in terra in patrem putati-
tium fabrum lignarium pauperem, qui vi-
ctum suum manuum suarum labore lucrari
debeat, ipseque in eodem exercitio, melio-
res, potioresque ætatis suæ annos transegit,

anno namque trigesimo prius predicare
 cepit. Dum S. Petrus ipsum voluit manifesta-
 re Gentilibus, dixit, Act. 1. v. 11. *Qui pertran-
 sit bene faciendo; unde scribit S. Bernardus
 epistola 253. Ipse hominis, seculique auctori-
 quamdiu in terris visus est, & cum hominibus
 conversatus est, nunquid stetit? Et quidem
 teste scriptura, pertransit benefaciendo,
 sanando omnes.* Paucis ante suum in cae-
 lum ascensum horis, imponit Apostolus
 generalem in universoni mundum missionem,
euntes predicare Evangelium, dum
 que illi stupefacti fixis in caelum, vident
 ipsum oculis haerent in monte Olivae,
 statim ad eos ex paradiso duos expedivit an-
 gelos, qui edicerent, *Quid statis affixos
 in caelum, & negligitis?* (repetit S. Tho-
 mas de Villa nova *Conc. de Ascen.*) *si non
 deritis, levior esset culpa.* Videre apertum
 caelum, & stare plicatis ad cingulum
 manibus, peccatum est, quod Deus
 summe detestatur. Non ita fecit Jacobus,
 dum admirandam in somnis vidit scalam,
 sed statim pigram interrupit quietem *Gen.
 vers. 18. surgens mane, tulit lapidem &c.* Se-
 per qua S. Gregorius *lib. 2. Ep. 21.* insigni-
 facit reflexionem, proposito nostro oppo-
 tunissimam; *Vocatur locus iste Bethel, id est
 domus*

domus Dei, in qua quotidie ascenditur, & descenditur, sancti ex ea corruunt, si fuerint negligentes. Habemus hunc casum nostrum in terminis expressu in Apocalypsi, simulq; insinuatam aversionem maximam, qua fertur Deus in illos, qui in servitio ipsius desides sunt, pigri ac vecordes, quantoq; tales expositi sint periculo. Ante omnia notari debent verba, quae praemittuntur: *Qui habet aures audiendi audiat, quid spiritus dicat Ecclesiis*, volens inferre, historiam illam registratam esse pro Ecclesiasticis, ut ferventes sint, servitio, cultuq; divino. *Apoc. 3. v. 16. Angelo Laodiceae Ecclesia scribe.* Non legitur de Episcopo illo, quod fuerit dissolutus in moribus, dissipator reddituum sacrorum, aut alterius alicujus gravis criminis reus, sed solum, quod piger fuerit ac negligens: *scio opera tua, quia neq; frigidus es, neq; calidus; utinam frigidus esses, aut calidus, sed quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo*, Magis expressa, ac efficaciore phrasi exprimerenon poterat nauseam ac aversionem, quam Deus habet a ministris sacris, qui desides sunt ac pigri in suo servitio.

In sacris Canticis, in quibus per sponsam praefiguratur ac exprimitur, anima divino cultui dedita ac consecrata, observo, quod quotiescumque illa facit mentionem quietis, semper ipsi statim dederit responsum:

R. 5

Indica

Indica mihi, ubi pascas, ubi cubes in meridie? Cant. 1. versu 6. Quale fuit responsum quod retulit? Si ignoras te, egredere, & abi post vestigia gregum, & pasce bades. Altera vice, dum facit mentionem lecti: *Lectulus noster floridus*, statim audivit, *Ego sum campi*; unde S. Bernardus *Serm. 40. in Cant.* dixit; *Ille appetit quietem, & ille incitat ad laborem.* Habemus in Michæa c. 6. v. 6. textum unum valde evidentem pro hoc proposito *Quid dignum offeram Domino? Curvabo genu? Nunquid offeram holocaustomata, & titulos anniculos? Nunquid dabo primogenitum meum?* Nullum ex his oblati gratum est, ac comparandum cum diligentia, ac sollicitudine in sacro ministerio, atque ideo sequitur *Utique indicabo tibi, quid sit bonum, & quod Dominus requirat à te: utique sollicitum ambulare cum Deo tuo.* Nec solum est conveniens aut expediens huiusmodi sollicitudo, sed debita, siquidem, ut bene norat S. Laurentius Justinianus: *De disci. & perfec. Mon. c. 1. vers. Divinum atque naturale jus, nec nisi humana leges clamant, ut cui plus dilectum & munus elargitum est, tanto amplius obligatur ab eo, & tanto magis ingratitude vitiosus quisq; sit reus, quanto contra honorẽ, voluntatẽ & præcepta sui largitoris segnior extiterit.* Quod

prompti sunt, quā agiles, quam veloces pedes malè viventium, de quibus hæc scriptura: *Pedes eorum ad malum currunt; lassati sumus in via iniquitatis.* Nunquid cum rubore nostro, de nobis verificari potest: *Filii hujus sæculi, prudentiores filiis lucis sunt, in generatione sua:* dum videmus, quam illi sint seduli ac diligentes pro rebus terrenis, ac servitio mundi, nos autem tam inertes ac segnes pro Deo rebusque æternis ac cœlestibus?

Examinemus jam, quam enormis sit pigritia illa nostra & acedia, quæ damna ex illa deriventur, quantisque pœnis è cœlo fuerit castigata. Serpens invidus infernalis, ante omnes, veneno suo specialiter inficit Ecclesiasticos, utpote reperiens in illis majorem dispositionem, conducitque huic proposito, quædam ex Jeremia Propheta reflexio: *Ter. 1. 14. Ab Aquilone pandetur malum super omnes habitatores terra, fortassis quia ab Aquilone venit aurũ,* quod est scaturigo omnis mali: Minime; sed vult insinuare, quod omne peccatũ originem suam trahat ab Aquilone, nimirum ex hoc fundamento: *Sed. bo in lateribus Aquilonis* Lucifer pulcherrimus ille Angelus, cum suis sequacibus ac adhærentibus, in illo instante Angelico, quo cepit sedere, non cooperabatur donis ac gratiis à com-

muni Creatore sibi concessis; *Diabolus* (circa
 S. Joannes Chrylostomus Tom. 1. Hom. 57. in
 pæn. 10.) *ante hæc* (id est antequam designa-
 set, seu resolvisset sedere) *bonus erat, pigri-*
tans vero cecidit, tantâque obrutus est mali-
tiâ, ut in posterum non resurgat. Non solum
 factus est inflexibilis, ac obstinatus in sua ma-
 litia, verum etiam ex pulcherrimo Angelo
 Empyreï, transmutatus est in horrendissi-
 mum monstrum inferni; *Pigritans* &c. Hoc
 que S. Antonio P. 2. Tr. 9. cap. 14. scribens
 dedit occasionem, fundatam in autoritate
 S. Bernardi, quod nesciret, quid deberet di-
 cere, an moveri commiseratione illorum, an
 vero eorundem stultitiam, insaniamque mir-
 rari deberet: *O impudens, ô imprudens pre-*
sumptio! millia millium ministrant ei, & tu
sedere præsumis? Jam verò, nonne foret una
 monstrosa improportio, ac inæqualitas,
 quod in cœlesti Hierarchia spiritus illi in o-
 perando ferveant instar ignis: *Qui facis An-*
gelos tuos spiritus, & ministros tuos ignem voca-
tem, licet de facto sint comprehensores, &
 nos in Hierarchia Ecclesiastica, qui tantum
 viatores sumus, maneamus desidiofi, pigri
 ac negligentes?

Audiamus jam mala periniciosissima, mali-
 illius vitii; S. Ephræm de Reconc. Mor. hoc dicit
 de

de illo: *Fidei ardorem depradans, efficiensque, ut voluptatibus, tanquam Dominis seruiamus.* Quos nam elegit æternus Pontifex ad sustentandam, ac conservandam fidem? nonne Ecclesiasticos? Si ergo illi à pigritia ac segnitie se vinci sinant, si desidēs ac otiosi in oscitante quiete ac somnolentia degant, nonne illa multū patietur, concutietur, tandemque sensim sine sensu plane desolabitur? Duodecim illi panes propositionis, qui semper in mensa aurea esse debebant in conspectu Domini, omni die renovari debebant, in illum finem, ut semper essent calidi: *ut ponerentur panes calidi, 2. Reg. 26. v. 6.* ad denotandum, quod nos, qui ob ministerium nostrum semper debemus stare in conspectu Dei, semper quoque debeamus esse fervidi, & ardentes: *Spiritu ferventes, Domino servientes.*

Zizania illa quæ malignus sparserat supra frumenta, juxta expositionem Dionysii Carthusiani, symbola fuerunt Hæresum, quæ sese tunc maximè dilatant, dum absentes custodes alto sopore pressi, zelantem, vigilantemq; omnem gregis sui deponunt curam: *Cum autē dormirent homines, venit inimicus ejus, & super seminavit zizāia: Matth. 11. 35.* Hac autē dormitio negligentia superiorum significat, circa custodia gregis sui, dicit S. Hieronymus *ibid.* tempore illo,

illo, quo disciplina Ecclesiastica, in optimo-
 rat vigore. Plane propudiosa fuit fuga illa
 Apostolorum in Gethsemani, dum, *omnes re-
 licto eo aufugerunt*, idque eo amplius quod
 immediatè ante passi fuerint pretiosissimo
 Christi corpore, ordinati Sacerdotes, ac exci-
 tati & animati forti illo nutrimento divico-
 rum verborum ipsius, in ferventissima illa,
 plenaque amore peroratione in ultima cœna,
 cur ergo illi tanta socordia, pusillanimitate,
 vilitate, ac ingratitude tali tempore, tantum
 Magistrum deserant, pro quo millies debu-
 sent, erantque obligati suam exponere vi-
 tam? In promptu c. usa est, nullaque est alia
 quam illa à Christo ipsis facta exprobratio:
Sic non potuistis unquam horum vigilare mecum? Et
 quidem ad S. Petrum, tanquam collegi Apo-
 stolici caput singulariter directa fuit illa op-
 probratio: *Simon dormis? sequebatur enim
 longè &c. calefaciens se &c.* omnia evidenti-
 indicia teporis, remissi que fervoris illius,
 quo parum antea asseruerat: *Etiamsi oportu-
 fuerit me mori tecum, non te negabo.* Quam
 autem mirabilis mutatio, tam cito à tepore
 hoc labi in negationem, ac perjurium! Sifi-
 des adhibenda sit Hugoni à S. Victore: *de erud.*
 nulla alia tam præcipitis ruinae Judæi
 proditoris causa fuit, quam una inconsiderata

ta negligentia, segnities quaedam: *Itaque fundam in baratrum nequitia precipitavit, neglecta minimorum cautio.* Tunc totaliter Dæmon ipsum egit præcipitem, dum characterem accepit sacerdotalem, ad insinuandum, quam grave ac nocivum sit illud vitium, dum associatum reperitur characteri sacro.

Non possum hic præterire pulcherrimam illam sancti Joannis Chryostomi Antithesim, affabrè proposito nostro congruentem: Ecce Adam, dicit sanctus ille, *Hom. 2. ad popul.* ante transgressionem, tertestris quodammodo erat Deus: terra nullo ipsius perfusa sudore, nullo culta labore abundantissimis illi proferebat fructus, placidissima gaudebat quiete, fastidiosa nulla movebatur cogitatione, nullâ molestâ angebatur curâ, sed in summa recreatione, pacatissimoque mentis statu, amœnissimo illo fruebatur loco, non solum non sentiens incommoda, sed etiam ignorans nomen laboris aut fatigationis: sed quid inde secutum est? *Quando illaboriosam vitam debebat Adam, Paradiso excidit.* Ecce ab alio latere Divum Paulum fessum, defatigatum, sollicitum, quodammodo absque respiratione, ut succurat provinciis, juvet animas, instruat indoctos, confirmet instructos, totumque

que mundum trahat ad Christum, idq; absq; respectu hominum, timore tyrannorum, tormentorumve barbarorum, absq; horrore carceris, catenarum, vinculorum, imo & millenarum mortium. Sed quid inde? *Quando laboriosam Paulus agebat vitam, in labore & ardua nocte & die operans, tunc in paradysum raptus est, & tertium in caelum ascendit.* Formemus jam argumentum: Ergo illi qui sunt incuriosi, desidiosi, otiosi, plicatasq; manus cingulo apponunt, qui immergi sunt delitiis, deficiunt languent, non ascendent cum Paulo ad caelum, sed cum Adamo cadent in praecipitium, luentque cum Lucifero segnitiei suae poenas in Inferno. *Proverb. 20. v. 4. Propter frigus piger arare noluit, mendicabit ergo aestate,* est oraculum spiritus sancti, cui magnus aliquis Ecclesiasticus hanc addit interpretationem: *Id est, noluit Deus servire in agro, vel in vinea Ecclesiae, mendicabit ergo aestate, in die iudicii.* Certè, in tremendo illo iudicii die otium, quies, commoditas mutabuntur in spinas acutissimas, quae cogit negligentium Ecclesiasticorum crudelissime affligent ac cruciabunt, dum contra se erudient fulminari: *Quantum in deliciis fuit, tantum illi date tormentum & luctum. Apoc. 1. v. 16.* Qui ad tantum tonitru, ad voces tam horren-